

Поєднання зазначених аспектів дозволить оцінити інтегральну соціально-економічну ефективність функціонування системи вищої освіти з позицій різних груп зацікавлених сторін – нації, держави, роботодавців, окремих громадян та, власне, закладів вищої освіти як елементів НСВО.

Література

1. Коврегін В.В. Механізми забезпечення економічної безпеки вищих навчальних закладів / В.В. Коврегін // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 4 (51). – С. 1-7. [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-4/doc/1/04.pdf>.

УДК 338.001.36

Мельник А.О., д.е.н., доцент
Шевченко О.О.
Байда І.В.

Київський національний університет
технологій та дизайну

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Дослідженням стану інноваційної діяльності в країні займається велика кількість учених. Проблеми оцінки інноваційного потенціалу України, у тому числі з використанням міжнародних рейтингових систем, нині знаходяться у центрі уваги вчених-економістів.

Метою статті є діагностика інноваційного потенціалу України в контексті визначення передумов підвищення ефективності його використання. Зміни позицій України в міжнародних інноваційних рейтингах, визначення сильних і слабких сторін її інноваційного потенціалу та обґрунтування напрямків інноваційної політики.

Інноваційний потенціал країни в першу чергу характеризується науково-дослідною сферою, оскільки на економічний розвиток країни та на її рівень конкурентоспроможності впливають такі фактори, як досягнення в науці та

техніці, новітні технології. Інтелект та знання є одним із резервів та точок прориву країни, що йде по шляху інтелектуального розвитку. Розглянемо кількість працівників наукових організацій за категоріями в динаміці (табл.1). [6].

Таблиця 1

Кількість працівників наукових організацій за категоріями персоналу

Рік	Кількість працівників – всього	У тому числі		
		дослідники	техніки	допоміжний персонал
2010	182484	133744	20113	28627
2011	175330	130403	17260	27667
2012	164340	122106	15509	26725
2013	155386	115806	14209	25371
2014	136123	101440	12299	22384
2015	122504	90249	11178	21077
2016	97912	63694	10000	24218
2017	94274	59392	9144	25738

Проаналізувавши результати з (табл. 1) спостерігаємо тенденцію скорочення кількості осіб, робота яких пов'язана у науково-дослідній сфері, особливо дослідників та техніків практично вдвічі. Це свідчить про те, що відбувається скорочення праці працівників в науці або їхній перехід до інших сфер діяльності. Зазначимо, що скорочення відбувається в досить швидкому темпі. Причинами цього свідчить непопулярність наукової сфери в країні, низький рівень заробітної плати працівників, відсутність інфраструктури та умов проведення різних науково-експериментальних дослідів. Можемо зробити висновок, що Україна має науковий потенціал, але він мало затребуваний бізнес-середовищем, що за наявності умов налагодження партнерства міг би бути взаємовигідним обом сторонам.

Не менш важливою проблемою, яка впливає на розвиток науково-дослідної сфери в Україні – це низька ефективність діяльності наукових організацій через обмежені можливості самофінансування та через фінансову обмеженість держави фінансувати наукові дослідження.

Недосконалість державної політики у сфері інновації дуже погіршує стан

багатьох галузей економіки, які проявляються у поглибленні технічної відсталості, зношеності основних фондів, низькому рівні використання виробничих потужностей – наслідком цього, як бачимо, є низький рівень впровадження інновацій.

Через таку ситуацію Україна втрачає позиції у міжнародних рейтингах за показником економічної конкурентоспроможності. За Глобальним інноваційним індексом (загальний показник ГІІ – це просте середнє значення підрозділів вхідних та вихідних показників) серед 126 країн Україна у 2018 році посіла 43 місце з оцінкою 38,50, піднявшись на 7 позицій, порівнюючи з 2017 роком (50 місце з оцінкою 37,62). (табл.2) [7].

Таблиця 2

**Позиції України та деяких інших країн світу за Глобальним інноваційним індексом
(Загальний показник ГІІ)**

Країни	2014 (з 143 країн)		2015 (з 141 країни)		2016 (з 128 країн)		2017 (з 127 країн)		2018 (з 126 країн)	
	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг	Оцінка	Ранг
Грузія	34,53	63	33,80	73	33,86	64	34,39	68	35,00	59
Польща	40,64	49	40,20	46	40,22	39	41,99	38	41,70	39
Росія	39,14	49	39,3	48	38,5	43	38,76	45	37,90	46
Туреччина	38,20	54	37,80	58	39,03	42	38,90	43	37,70	50
Угорщина	44,61	35	43,0	38	44,33	33	41,74	39	44,90	33
Україна	36,26	63	36,5	64	35,72	56	37,62	50	38,50	43

Проведемо короткий аналіз таблиці 2. Група країн, які представлені для порівняння в (табл.2), пояснюється їх належністю до країн, що розвиваються та розташовані в одному геополітичному районі, які мають намір приєднатися до ЄС (крім Росії, у якої не має такого наміру, та Польщі й Угорщини, які вже входять до складу ЄС). Серед представлених країн, Україна займає низьку позицію і утримує її вже протягом 5 років. У 2014 році Україна займала 63 позицію, а вже в 2018 році – опустилася на 20 позицій нижче і займає 43 місце. Це можна пояснити відставанням за складовою технологічної готовності, інфраструктури та інновації. Угорщина та Польща займають вищі позиції за 2014-2018 роки. Вони входять до складу ЄС. На сьогодні Україна тримає вектор

на Європу, що спрямовує її розвиток на засадах інтелектуальної економіки та в майбутньому може стати додатковою мотиваційною платформою впливу щодо пріоритетної орієнтації на інноваційний розвиток.

Сильними сторонами України, дивлячись на результати порівнянь є наявність вчених та інженерів, здатність до інновацій та якість науково-дослідних інститутів – це свідчить про те, що Україна має високий інтелектуальний потенціал, але цей потенціал не може бути реалізований в повній мірі через недостатнє державне фінансування.

В останні роки, згідно проведених результатів, можна спостерігати незначне підвищення інноваційної активності вітчизняних підприємств після значного спаду у 2013-2014 роках, викликаного кризовими подіями в Україні, це свідчить про відновлення активності наукоємних підприємств.

Більшою частиною вчених констатується, що інноваційна діяльність України знаходиться в кризовому стані та не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у добре розвинених країнах. За аналізом М.М. Фаріон, в економіці України переживають низько технологічні галузі виробництва, що відносяться до мало наукоємних галузей: паливна, добувна, легка промисловість, агропромисловість та харчова. В основному домінує відтворення виробництва 3-го технологічного укладу. Відповідно майже 95% вітчизняної продукції належить до виробництва 3-го та 4-го укладів.

Проаналізувавши результат стану розвитку інноваційної діяльності в Україні за допомогою Глобального інноваційного індексу, можна звернути увагу на те, що за 2016-2017 роки ми спостерігаємо підвищення значення індексу, що говорить про поступове поліпшення ситуації у сфері інновацій України. Також варто звернути увагу на те, що у 2018 році порівняно з 2017 роком відбулося значне підвищення ефективності інновації, що дало змогу посісти Україні 5-те місце серед 126 країн за показником індексу ефективності інновацій.

Негативними тенденціями України є спрямування державної політики на збереження економічної відсталості та незацікавленість держави в прискоренні

науково-технічного розвитку країни, зміцненні її наукового потенціалу. Держава не приділяє достатньої уваги розвитку наукової сфери. У той час як розвинені країни від самого початку не тільки активно залучали наших спеціалістів, але й розвивали науковий сектор як головний стратегічний напрямок своєї національної економіки.

Література

1. Андреева В.Г. Оцінка сучасного стану інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств реального сектора економіки України / В. Г. Андреева, О.О. Сосновська // Проблеми економіки. 2016. № 1. С. 68–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PeKon_2016_1_9.
2. Демченко О.Г. Сучасний стан інноваційної діяльності в Україні та шляхи її вдосконалення / О.Г. Демченко, К.Ю. Бутівчак // Молодий вчений. 2015. № 12. С. 12-14.
3. Левківський О.В. Міжнародні індикатори оцінки інноваційного потенціалу України та його реалізації / О. В. Левківський. // Інтелект XXI. 2017. № 4. С. 78–82.
4. Яненко І.Г. Інноваційна діяльність промислових підприємств України: стан та перспективи розвитку / І.Г. Яненко, С. С. Позур, О.А. Катаєва // Наукові праці. Економіка. 2016. URL: <http://economy.chdu.edu.ua/article/view/107998>.
5. Лях Л.В. Інновації як фактор зростання конкурентоспроможності України / Л. В. Лях // Науково-технічна інформація. – 2015. – № 2. – С. 34-40.
6. Економічна статистика. Наука, технології та інновації [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України – Режим доступу: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.
7. Глобальний інноваційний індекс [Електронний ресурс] / GII 2017 Report – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report#>.